

Marie-Renée Lavoie

Autopsia unei așa-zise căsnicii banale

Traducere din franceză de Ruxandra Chiriță

3
TREI

Tuturor celor care și-au frânt inima pentru un „totdeauna“ mai scurt decât era de așteptat.

Fiindcă trebuie să râdem cu poftă de asta.

1. Unde îmi dau cu părerea despre căsnicie

Mi s-a părut întotdeauna teribil de pretențios să-i aduni pe toți cei dragi ca să le spui iată, noi, aici și acum, în ciuda statisticilor covârșitoare, putem afirma că, uniți vremelnic în iluzia eternității, suntem împreună pentru TOTDEAUNA. Și v-am cerut, pe timpul și pe banii voștri, să veniți azi aici, fiindcă noi, Noi vom scăpa de ceea ce ucide dragostea dintre ceilalți. Este o certitudine pe care o avem, la douăzeci și trei de ani, și pe care ținem s-o împărtășim. Nu ne-a convins, nici nu ne-a speriat faptul că cei mai mulți s-au izbit cu fruntea de un asemenea jurământ neverosimil. Dragostea noastră va supraviețui fiindcă e specială. Noi nu ne iubim ca toți ceilalți. Căsnicia noastră *will survive*.

Dar la petrecerile majorității nunților stropite din belșug, oamenii invadează ringul de dans ca să strige, încercând s-o acopere pe Gloria Gaynor, că ei au supraviețuit morții iluziilor. Le-am văzut pe mătușile care strâng în mâini microfoane imaginare și se cred preț de o clipă atotputernice, cântând singurele cuvinte cunoscute din

melodie: *I will survive, hey, hey!* Au supraviețuit într-adevăr, în ciuda divorțului lor. Hei, hei.

Una peste alta, singura problemă veritabilă a unei cununii e formula jurămintelor schimbate între miri. Nu sunt serioase promisiunile astea făcute pe viață, pe moarte, la bine și la greu cel mai negru. Deoarece mă preocupă onestitatea generațiilor viitoare care s-ar încăpățâna să se căsătorească, sugerez modificarea formulei astfel încât să fie mai adaptată pentru secolul XXI și mai diferită de un basm cu zâne: „Promit solemn să te iubesc și toate alea, până când n-am să te mai iubesc. Sau până când am să mă îndrăgostesc de altcineva“. Fiindcă, să nu ne ascundem după deget, tăvălugul vieții de zi cu zi poate strivi cele mai înflăcărate și mai trainice pasiuni.

Da, toată lumea cunoaște cupluri care sunt împreună de șazeci de ani, înfruntând vijelii și potopuri, metafore frumoase folosite de sute și sute de ani ca să sporească disperarea unor soți, adesea prizonieri ai promisiunilor făcute. Pe Pământ sunt mai mulți copii care s-au născut cu șase degete la mână sau la picior decât cupluri care au fost cu adevărat fericite întreaga viață. Știința prezintă această excrescență ca pe o „anomalie excepțională“, în vreme ce căsătoria este încă o instituție de bază a societății noastre. Pe când Clubul celui de-al șaselea deget?

Voiam doar să trăiesc cu bărbatul iubit, să avem împreună copii pe care să-i creștem și să-i prețuim, sprijinindu-ne unul pe altul cât mai bine, cât mai mult timp. I-aș fi iubit la fel de mult pe micii mei bastarzi. Și soțul meu, dacă nu mi-ar fi fost decât *concubin*. Poate chiar mai mult, dacă n-ar fi fost acest scut al căsniciei care m-a împiedicat să văd că iubirea noastră era praf și pulbere în spatele lui.

M-am măritat fiindcă familia soțului considera că dragostea mea era prea simplă. Până atunci, simplitatea nu mi se păruse a fi un defect. Gustul pentru complexitate al socrilor mei va fi satisfăcut acum pe deplin, căci așa sunt divorțurile.

Mi-au trebuit ani întregi ca să-mi revin după ce el mi-a spus: „Plec, iubesc pe altcineva“. Nu pe mine mă ucidă cu aceste vorbe criminale, ci ucidă toate ideile pe care mi le făcusem despre mine prin ochii lui, prin uniunea aceasta sfântă ce mă completa, mă definea. O uniune în care mă abandonasem cu totul în cele din urmă pentru că fusese pecetluită cu jurăminte sacre și inele binecuvântate.

Când mi-a spus că nu-și mai poate ține promisiunea, mi-a fugit pământul de sub picioare. Toate reperatele mele s-au spulberat din câteva cuvinte. Și în timpul coborârii mele vertiginoase spre iad, proptelele pe care încercam să le prind îmi scăpau din mână.

S-ar putea crede în mod greșit că i-am purtat pică fiindcă nu mă mai iubea. Se știe, sentimentele nu se nasc la comandă. Și e mult mai bine așa. Furia ne face să uităm asta pe moment, dar vine o zi când ne reamintim. Lucrul acesta îl puteam înțelege dincolo de starea de anihilare în care trăiam. De altfel, cum l-aș fi forțat să mă iubească mai departe? N-ar fi preferat oare să fie încă îndrăgostit de mine? Totul putea fi mai simplu pentru toată lumea, începând cu el, care avea să fie nevoit să dea explicații, să se apere în fața atâtor oameni, atât de mult timp, înainte de a spera că pacea se va așterne din nou. Să fiu sinceră, nu l-am invidiat niciodată în toată povestea asta.

I-am purtat pică pentru timpul implacabil care și-a lăsat urmele pe tot trupul meu. Chiar dacă el n-are nici o vină, mă deranjează faptul că anii n-au avut asupra

lui decât efecte benefice în privința criteriilor noastre la modă. Bărbații actori nu sunt nicicând așa de arătoși ca atunci când împlinesc cincizeci de ani, pe când, văzând-o pe Monica Bellucci în rol de Bond *girl*, ți se face rău. Pentru această nedreptate crasă l-am detestat, pe el și pe pipița lui, pe el și forța lui de a lua totul de la capăt la vârsta la care aparatul meu reproducător mă anunța că se pregătește să iasă la pensie. Curând, am scos atâta venin din mine, încât am ajuns să mă detest și pe mine, trup și suflet. Dacă lui Jacques i-ar fi lipsit argumentele ca să mă părăsească, i le-aș fi oferit eu cu grămada.

Cu toate astea, am *supraviețuit*, la fel ca mătușile.

2. Unde alunec încet, împovărată de excesul meu ponderal

— Iubesc pe altcineva.

Mi s-a urcat sângele la cap. Din pricina tensiunii, ochii mi-au vibrat în orbite; câțiva milimetri în plus și-mi ieșeau în afară. Mi-a părut așa de absurd, încât am aruncat o privire spre televizor, sperând ca vorbele să vină din altă parte. Dar cele două vedete care încercau să umple un pui cu prosciutto râdeau cu poftă. Nu vorbeau despre dezîndrăgostire.

— Diane... n-am vrut... nu e din cauza ta, dar... *uffff...*

S-a apucat să-mi debiteze o ciorbă de clișee care aveau gustul sucului de pubelă. Le recita nervos, ascunzându-și cu greu dorința să termine odată. N-am înțeles mare lucru în afara câtorva cuvinte dureroase, „anostă“, „plictiseală“, „dorință“, și faptul că se gândea la „noi“ de multă vreme. Charlotte tocmai se mutase de acasă, așa că nu avusesem încă timp să iau în considerare un pronume personal care să-i excludă pe copii. Da, știu, ar fi trebuit. M-am gândit la asta în ultima clipă.

— Diane, eu... eu plec...

Jacques a plecat chiar în acea seară, ca să-mi dea timp să mă liniștesc și să mă gândesc la toate astea. Douăzeci și cinci de ani de căsnicie spulberați în câteva cuvinte. Credea că prezența lui va dăuna gândirii mele și că era mai bine să-mi acorde răgazul să diger o veste care, recunoștea și el, era greu de înghițit. I-am privit vorbele fade și decolorate căzându-mi fărâmițate la picioare; inima îmi stătea pe buze.

S-a ridicat oftând, istovit de atâta vorbit. N-a vrut să-mi spună unde se duce. Era ușor de ghicit. „Altcineva“ îl aștepta probabil pe undeva ca să sărbătorească începutul noii lor vieți, să bată primele cuie ale crucificării mele.

— Ce vârstă?

— Ce?

— Ce vârstă are?

— Diane, nu e vorba de vârstă...

— VREAU SĂ ȘTIU CE NAIBA VÂRSTĂ ARE!

I-am citit în ochii de câine bătut: o vârstă indecentă, Diane, indecentă, dar e o chestie teribil de banală.

— Nu e ce crezi...

Nici atunci când soțul prietenei mele Claudine a părăsit-o pentru una din studentele lui n-a fost ce credea ea. „E o fată sclipitoare, l-a citit pe Heidegger de la cap la coadă!“ Din vina lui, a frumosului Philippe, Heidegger își ejaculase întreaga știință filosofică în creierul foarte dotat al uneia dintre studentele lui, iar asta îi dăduse lui o aură irezistibilă. Cine e Heidegger? Cui îi pasă? Iar lui Claudine îi pasă atât de mult de Heidegger, încât a pus mâna pe o colecție de lucrări de-ale lui ca să-și aprindă cu ele focul din cămin și să căptușească litiera pisicilor. Cu timpul, imaginea pipiței cu creierul îndopat de fenomenologia heideggeriană s-a contopit cu cea a bulgărașilor de caca. Facem ce putem ca să ne fie bine.

Am rămas în salon, pe întuneric, singură cuc, cu ochii țintă la televizorul pe care-l stinsese Jacques. Ecranul îmi reda, puțin deformată, silueta mea imobilă, împietrită. Corpul îmi era captiv într-o gheară de durere și rușine care frâna orice mișcare. Dacă mai stăteam puțin acolo, aveam să dispar, absorbită încet de canapea. Ar fi bine să dispar așa, fără tam-tam; eu, femeia anostă, n-aș mai fi o piedică în calea fericirii nimănu.

Soarele a răsărit din același loc ca în celelalte zile. Asta m-a mirat. Sfârșitul lumii nu părea să aibă vreo influență asupra mișcării astrelor. Prin urmare, trebuia să continui, în ciuda nevoii mele imperioase de a crăpa. Așa că m-am ridicat, încetișor, ca să nu-mi rup picioarele anemice care erau și ele nevoite să mă mai poarte puțin. Aveam să încep prin a scăpa de canapeaua pe care urinasem în timpul catalepsiei mele.

Am intrat îmbrăcată sub duș. Aș fi vrut să pot îndepărta ca pe niște haine tot ce era agățat de mine. Pe suprafața ceramică se amestecau surplusul de vopsea de pe taiorul meu cel nou, urina, fardul, saliva, lacrimile mele. Adevărata murdărie nu se ducea.

Am aruncat toate pernele afară, claie peste grămadă, pe frumoasa peluză proaspăt tunsă. Pe urmă m-am dus în pivniță să iau un baros ca să demolez canapeaua, folosindu-mi toată energia rămasă. Din greșeală, am lovit zdravăn unul dintre pereți. Mi-a făcut bine. Dacă n-aș fi fost așa de obosită, aș fi făcut praf toată casa.

Jacques m-a sunat două zile mai târziu ca să afle dacă mă simțeam mai bine și să-mi ceară, din respect pentru cei dragi, să mă prefac că totul merge bine, ca să avem timp să-i pregătim pe copii, pe cei din familiile noastre, pe colegi. Și cum se apropia nunta noastră de argint, iar

lui i se părea absurd să anuleze aniversarea — „Știu că ar fi trebuit să mă gândesc dinainte la asta...” —, dorea să fim înțelepți și să petrecem seara aceea împreună, într-o atmosferă senină de familie pe care toată lumea „o aștepta și o merita”. M-am simțit ca nevestele acelea indiene care, în seara nunții, stau departe de sărbătoare și se reculeg ceremonios, pentru a primi urările unei fericiri care le e deja interzisă. N-am înțeles niciodată ce merite putea avea viața mea pentru alții.

— Poți să te gândești și pe urmă să mai vorbim despre asta?

— Îhî.

Am detestat întotdeauna expresia „să mai vorbim despre asta”.

Totuși, am executat ordinul, m-am gândit.

Am optat pentru o soluție simplă, adaptată vremurilor mele: mi-am creat un cont pe Facebook (cu ajutorul fiului meu, Antoine, prin telefon). Apoi am petrecut ore întregi lansând invitații de prietenie în toate cele patru zări ale provinciei și chiar mult mai departe. Am început cu socrii mei, cumnata, verii îndepărtați ai tuturor, colegii noștri, prieteni, vecini, cunoștințe, dușmani și alții. Cum îmi accepta cineva prietenia, îi inspectam lista de prieteni ca să mă asigur că nu uit pe nimeni. Din toate părțile fășneau comentarii legate de sosirea mea tardivă, dar o!, cât de subită și de fulgerătoare, pe rețelele sociale. Dădeam clic pe *like* peste tot, la tot ce se spunea, se arăta, se comenta, chiar și celor care țineau să spună că jucaseră Tetris sau cărora li se părea interesant să anunțe ce fel de ceai se pregăteau să bea. Scriam comentarii peste tot, cu un entuziasm la fel de natural precum o plantă din cârpă.

În aceeași seară, aveam trei sute douăzeci și nouă de prieteni noi și mai așteptam vreo sută de răspunsuri. Atunci mi-am compus primul status pe Facebook din viața mea. Când e posibil, trebuie ca prima dată să fie marcantă, de neuitat.

DIANE DELAUNAIȘ ora 20:00 🌐

Dragă Facebook, tu care le știi pe toate, poți să-mi spui dacă ar trebui să anulez festivitățile pentru împlinirea a douăzeci și cinci de ani de căsnicie, având în vedere că Jacques (soțul meu) m-a anunțat că mă părăsește pentru „Altcineva” (sex nespecificat, dar previzibil)? Obiectiv: 300 de like-uri de acum până mâine. Distribuieți, vă rog. Gândește-te să vizionezi niște *fails* ca să vezi cum o iau unii în bot.

Pe urmă mi-am închis calculatorul, mobilul, luminile, televizorul, am încuiat toate ușile (cu lanțuri și zăvoare de siguranță), am înghițit câteva somnifere și m-am făcut covrig în patul din camera pentru oaspeți. Sufeream mult prea tare ca să simt vreo plăcere oricât de mică. Îmi doream ca primele zile să se petreacă fără mine. Oamenii n-aveau decât să-și scrie, să se sune, să se acuze, să se consoleze, să-l judece, să mă deplângă, să ne condamne, să exclame, să fie îngroziți, să analizeze și să comenteze întreaga tărașenie fără mine; nu puteam înfrunta primele neplăceri majore, acele „Doamne, nu știam” șoptite prea tare, privirile piezișe, fețele consternate și gurile acoperite cu mâna ca să rețină surpriza sau șocul (sau satisfacția, cine știe). Nu m-aș putea plimba prin fața nimănui prefăcându-mă că nu-mi vine să mor. I-am văzut pe atâția, la birou sau în altă parte, cum se clătinau letargici cu

brațele încărcate de dosare, încercând să dea impresia că situația e sub control. Mi-am luat un concediu costisitor cât o recepție pentru nunta de argint și am lăsat totul baltă până să revin la viață; e un lucru posibil la patruzeci și opt de ani, când ai la bancă o rezervă frumoasă de concedii acumulate și ceva economii. Am aruncat vestea ca pe o halcă de carne într-o haită de câini înfomețați. Speram să ies la suprafață când n-avea să mai rămână nimic, doar o grămadă de oase albite pe care să le pot aduna fără să mi se facă greață.

Mi-aș fi dorit ca tot răul pe care-l făceam aruncând o asemenea bombă să-mi descarce puțin din durere. Dar până la urmă, nu avea să slujească decât la intensificarea ei, confruntându-mă cu tentaculele multiple ale relației noastre. Îmi închipuisem dintotdeauna că cele mai crunte suferințe se resimt în corp; dar aș fi preferat o mulțime de nașteri fără cezariană decât durerea asta. Știu despre ce vorbesc.

În săptămânile care au urmat, n-am acceptat să-i văd decât pe copiii mei. Firește, sufereau și ei. Ceilalți au bătut toba care mai de care mai tare la ușa mea și în toate căsuțele de mesaje. Le goleam fără să le citesc sau să le ascult. Mi-am desființat definitiv chiar și contul de Facebook, fără să citesc cele patru sute șaptezeci și două de comentarii primite. Mi-am petrecut zile și nopți cu ochii pironiți în tavan, nefăcând altceva decât să încerc să înțeleg ce anume scăpasem din vedere. Adormeam, epuizată, numai ca să mă trezesc într-un coșmar și mai îngrozitor; de fiecare dată, descopeream că fusesem amputată. Durerea nu se estompa, rana rămânea deschisă. Aerul nu-mi mai ajungea în plămâni. Cu ambele picioare înfipte în balega vieții mele ce se fărâma ca o napolitană, m-am lăsat înghițită.

Din adâncul tenebrelor, am găsit puterea să-mi iau puțin avânt ca să urc. *The show must go on*, cum cânta cineva. Strigasem refrenul din toți rărunchii în adolescență. Acum, îl trăiam.

Puțin câte puțin, i-am lăsat pe cei dragi să revină în viața mea, cu picătura. Mă adăpau foarte binevoitori cu maxime roase până la urzeală, ca niște rugăciuni îngânate de sute și sute de ani. Le-am băut bunătatea stângace ca pe o supă de pui după o indigestie. Nu m-au vindecat, dar m-au salvat puțin de mine însămi.

N-a avut loc nicio aniversare a căsătoriei sărbătorită cu pompă. N-au existat discursuri frumoase despre virtuțile jurămintelor trainice, nici jurăminte înnoite, nici mătuși bătrâne coafate cu coc, nici unchi chercheliți cu mâini plimbătoare. Și, în niciun caz, supraviețuitori pe *dance floor*.

Cu banii obținuți din vânzarea verighetei, mi-am cumpărat niște superbe cizme italienești albastre la un preț exorbitant, o spun fără jenă, pentru ca picioarele mele să fie în prim-plan pe moment. Casa tinerilor cărora le-am donat restul banilor a fost dotată cu un joc de fotbal de masă și cu o masă de ping-pong. Îmi făcea bine să știu că niște tineri trag cu mingea în rămășițele căsniciei mele.

3. Unde Claudine încearcă să mă ajute, fără mare succes

Prietena mea Claudine m-a sfătuit, cum se face întotdeauna într-o astfel de ocazie, să mă agăț de ceea ce mi aducea bun despărțirea. *De ceva bun din nefericire*. A avut înțelepciunea să aștepte câteva luni înainte să-mi arunce colaci de salvare, știind din proprie experiență că furia resimțită în prima perioadă îneacă rațiunea și orice altceva.

— Gândește-te că n-o să mai trebuiască să-i aduni lenjeria murdară, să-i speli chiloții împutiți.

— Și-i spăla singur.

— Acum, tot patul e numai al tău!

— Detest chestia asta. Așa că dorm în camera de oaspeți.

— Casa! Ai să poți vinde casa ta cea mare, îți cumperi un apartament în oraș, la doi pași de cafenele drăguțe și micuțe.

— E casa copiilor mei, aici e toată copilăria lor. Încă își au camerele aici.

— Dar nu mai sunt tocmai copii...

— Charlotte o să vină la vară.

— *Come on!* La vară... Ia-ți un apartament cu o cameră de oaspeți și ai rezolvat problema.

— Și nepoții, când vor veni să mă vadă?

— N-ai nepoți.

— Încă nu, dar Antoine și blonda lui vorbesc deja despre asta.

— Antoine? Nu reușește să aibă grijă nici de el!

— E doar un pic dezorganizat.

— Ia-ți un apartament cu piscină interioară, or să vrea tot timpul să vină să te vadă. Și or să dea fuga la tine seara.

— Nu sunt pregătită.

— Familia lui! N-o poți suferi pe cumnata ta, nu-i așa? Pe prințesa aia cu mucoșii ei?

— O, Doamne! Pe asta nu ți-am povestit-o! I-am făcut vânt acum ceva vreme.

— Nu pot să cred!

— Da, la două săptămâni după plecarea lui Jacques.

***

Într-o seară, într-o harababură de discuții, când sora lui se plângea că n-are o viață a ei, că nu se poate opri niciodată, că n-are un minut pentru ea, ca toată lumea, Jacques îi spusese că am putea să-i dăm un răgaz din când în când și să-i supraveghem copiii. Îmi amintesc că am simțit o durere ascuțită în piept când i-am auzit propunerea. Jacinthe, devenită mamă conform propriei alegeri la patruzeci și un pic de ani — i se păruse absurd să-și strice tinerețea crescând copii —, avea acum doi mici monștri cărora nu li se interzicea niciodată nimic, care n-aveau niciun respect pentru lucruri sau oameni, care n-au fost nevoiți vreodată să aștepte ca să obțină ce-și doreau și care nu vedeau utilitatea de a fi amabili. Statutul lor de zei

necontestată părea să-i scutească de regulile și consecințele inerente obrăznicilor lor. Jacinthe n-a așteptat vreo confirmare a concretizării propunerii: s-a ivit miercurea următoare cu o geantă plină cu de toate pentru lungă seară a copiilor. Pentru ea își rezervase o ședință de yoga și o mică cină cu prietenele într-un local la modă.

Chiar și în lipsa înnoirii ofertei, a venit în fiecare miercuri, fie că avea sau nu vreo ședință de yoga sau *crossfit*. Drăguțul meu Jacques n-a considerat vreodată că ar fi bine să-i spună că nu-i politicos să interpreteze după bunul plac expresia „din când în când” și să ajungă la „în fiecare miercuri fără excepție”. N-am scăpat de ea decât de două sau trei ori, când l-am forțat pe Jacques să ne întâlnim la restaurant... la ora 16:30. Nici măcar nu-și mai amintea că eu nu mă gândisem vreodată la posibilitatea să-mi iau o oră pentru orice fel de antrenament când copiii mei erau mici, așa că-mi spunea cu convingere: „Dar are nevoie de o pauză, nu-i ușor cu doi copii mici, adu-ți aminte. Iar Georges e mai mereu plecat”. Oricum, când frumosul Georges era acasă, n-avea timp să-și supravegheze propriii copii. Așa că am respectat angajamentul lui Jacques aproape doi ani, atât fiindcă nu vedeam cum l-aș putea refuza, cât și fiindcă exista ceva în mine care voia să-i înmoaie pe copiii ăia.

Aflată în prima linie a frontului când eu mi-am lansat bomba pe Facebook, Jacinthe a considerat că ar fi înțelept să nu se ivească în miercurea următoare. Maică-sa îi ordonase cu siguranță, în numele lui Dumnezeu care mă cununa, să nu-și lase copiii pe mâna unei isterice care sabota reuniunile familiale. Bunicii nu-i lua niciodată, nu mai aveau puterea să fugă după ei și să le smulgă perdelele din mâini. În săptămâna care a urmat, fără să-i pese

câtuși de puțin de starea în care mă aflam, s-a înființat la mine acasă, la ora obișnuită, chiar înainte de ora mesei, bineînțeles, cu sacoșa pregătită pentru serile prelungite.

A sunat de câteva ori cu un deget furios și s-a topit de fericire când m-a văzut că-i deschid ușa.

— Of, Doamne! Mi-a fost teamă că nu ești acasă. Slavă Domnului! COPII, NU MAI ALERGAȚI PESTE TOT, VENIȚI AICI, TUȘA DIANE E ACASĂ!

— Dar tușei Diane nu-i prea arde să stea de pază azi. Cu răbdarea pe care o am, risc mai degrabă să-i strâng de gât.

— Totuși, trebuie să începi să-ți revii, nu?

— Nu tocmai.

— Dar pari să fii în formă.

— E o aparență înșelătoare.

— OK. Înțeleg. Uite: mă duc la curs, după aia mă văd puțin cu fetele, pe urmă revin imediat. Nu rămân nici măcar pe timpul serii.

— Nu, nu azi, Jacinthe, îmi pare rău. N-aș fi în stare. Trebuia să mă suni înainte.

— Dar te-am sunat de cincizeci de ori! N-ai răspuns!

— Fiindcă n-am chef să vorbesc, nici să primesc vizite.

— Bine, OK, e o chestie anostă, chiar anostă. Și eu care eram așa de mulțumită să am în sfârșit o seară pentru mine, un pic de timp. Câteodată mă întreb cum să fac să n-o iau razna. Alerg, alerg, de dimineață până seara... și Georges care e mereu plecat...

— Bine, înțeleg, am trecut și eu prin asta și am avut trei copii. Doar că n-aveam o mătușică să mi-i supravegheze în fiecare săptămână. Nu s-a oferit nimeni vreodată...

— Mi se pare anost să plătească cei mici pentru despărțirea voastră. Și ei se bucură de momentul ăsta săptămânal.